

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af Alfred Hansen (DR) (se foran)
vedtoges enstemmigt med 129 stemmer.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden af Steen Folke (VS) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Regulering af arbejdsløshedsdagpenge og efterløn, feriedagpengeordning, forhøjelse af ventetiden for ret til dagpenge, smidiggørelse af arbejdsformidlingen, arbejdsgiverbetaling m.v.).

(Lovforslag nr. L 42. Fremsat 21/10 80. Første behandling 23/10 80. Betænkning 19/11 80. Anden behandling 25/11 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Jørgen Holm (V):

Venstre har i betænkningen sammen med det konservative folkeparti indstillet lovforslaget til vedtagelse med de af mindretallet stillede ændringsforslag. Jeg skal derfor, efter at vi ved andenbehandlingen fik nedstemt vore ændringsforslag, begrunde stemmeafgivningen til lovforslaget, som det ser ud her ved tredjebehandlingen.

De ændringsforslag, som vi altså ikke fik vedtaget, drejer sig om reguleringen af den maksimale dagpengesats. Venstre finder, at den foreslåede reguleringsordning vil give en udvikling i dagpengenes højeste beløb, der er ude af trit med de økonomiske muligheder. De stadig voksende udgifter til arbejdsløshedsforsikringen er med til at beskære regeringens og folketingets muligheder for at øge

beskæftigelsen. Vi er dermed inde i en ond cirkel, hvor vi i stadig stigende omfang må betale folk dagpenge, fordi der ikke er arbejde eller ikke tilstrækkeligt arbejde. Dertil kommer nu, at den maksimale dagpengesats efter den foreslåede reguleringsmetode vil føre til en kraftigere stigning i udbetalingerne end efter den metode, som regeringen selv satte ud af kraft for et år siden. Med den foreslåede reguleringsmetode erstattes de tidligere reguleringer efter timelønsindekset med en opsplnitning i stigningen i to dele, dels en dyrtidsregulering, dels en 100 pct.s taktregulering.

Om dyrtidsreguleringen vil jeg gerne sige, at den havde venstre gerne set foretaget én gang årligt og samtidig med reguleringen af lønningerne på det private arbejdsmarked. Når vi peger på denne løsning, er det for i videst muligt omfang at undgå, at reguleringen af den maksimale dagpengesats påvirker løndannelsen. Jeg ved godt, at arbejdsministeren påstår, at en sådan påvirkning kun i marginale tilfælde kan finde sted. Men arbejdsministeren indrømmede ved andenbehandlingen, at han ikke kunne føre bevis for sin påstand.

Om taktreguleringen vil jeg sige, at det forekommer betænkeligt, at man her forud for overenskomstforhandlingerne knæsætter, at der skal ske en 100 pct.s opfølgning af lønningerne på det private arbejdsmarked. Det kan næppe undgå at give associationer i visse grupper og stiller derfor regeringen svagt i sin udgangsposition ved de kommende overenskomstforhandlinger. Venstre havde hellere set, at folketinget hver gang skulle tage stilling til reguleringen af denne del af maksimumssatsen. Vi bliver med den foreslåede ordning automatisk påført udgifter, som vi derved har afskrevet os retten til at disponere over. Vi kan dermed ikke prioritere og derfor heller ikke tage stilling til, om midlerne på anden vis kunne have bragt de pågældende i beskæftigelse.

Sammenfattende skal jeg om reguleringsmetoden sige, at denne del af forslaget ville venstre stemme imod, hvis forslaget var kommet til særskilt behandling.

Om forslaget i øvrigt vil jeg sige, at der er en række enkeltheder, vi gerne vil støtte. Ophevelsen af § 85a om virksomheders afskedigelser i bestemte perioder omkring visse helligdage finder vi rigtig på baggrund af

[Hans Jørgen Holm]

den måde, hvorpå ordningen har fungeret. Når det er gået, som det er, med denne ordning, hænger det sammen med, at ministeren ikke har undtaget løsarbejdere. Og når man så samtidig tager det sene tidspunkt, hvor cirkulærerne blev udsendt, i betragtning, er den nuværende situation ikke så overraskende.

Vi finder også, at det er rigtigt med opstramningen af medlemsancienniteten og med dimittendreglen.

Jeg skal blot nævne, at besparelsen på 600 mill. kr. bliver reduceret med ca. 200 mill. kr. som følge af forventede udgifter til bistandshjælp.

Sammenfattende skal jeg oplyse om den samlede pakke, at der er forslag, vi gerne vil stemme for, og der er forslag, vi vil stemme imod, hvorfor venstre vil afholde sig fra at stemme til arbejdsministerens forslag her ved tredjebehandlingen. Men der ligger ikke heri nogen form for accept af den foreslåede reguleringsordning af dagpengenes maksimumssats.

Græthe Fenger Møller (KF):

Dette lovforslag indeholder, som jeg allerede sagde under førstebehandlingen, både skidt og kanel. Vi finder, at der er gode elementer i det, og vi finder, at der er dårlige elementer i dette lovforslag.

Vi finder, at det er vigtigt, at reglerne omkring arbejdsgiverbetaling i forbindelse med ledighed omkring visse helligdage ophæves. Det var et problem, som det konservative folkeparti allerede gjorde opmærksom på, dengang regeringen for ikke så længe siden kom med dette forslag. Nu har det altså vist sig, at vi havde ret, og det er vi selvfølgelig glade over at regeringen har erkendt.

Vi har konstateret, at selv om vi ikke ved andenbehandlingen fik flertal for vores ændringsforslag om at ændre ikrafttrædelsesdatoen for den del af dette lovforslag, der vedrører bestemmelsen om, at man i fremtiden skal have været medlem af en A-kasse i 1 år imod nu ½ år for at kunne opnå ret til arbejdsløshedsunderstøttelse, var der dog et meget bredt udsnit af folketinget, der var enige med os i, at man ikke bør lovgive med tilbagevirkende kraft.

Vi har også bemærket, at regeringen ikke har kunnet tilbagevise de ting, vi sagde under

førstebehandlingen om, at der er en meget vigtig sammenhæng mellem lønudviklingens størrelse og dagpengenes regulering, og det mener vi fortsat. Vi skal derfor beklage, at vores ændringsforslag på dette område ikke blev vedtaget.

Regeringen har sagt, at dette lovforslag, når det bliver gennemført, vil medføre en del besparelser i dagpengeudgifterne – der står i bemærkningerne til lovforslaget godt 705 mill. kr. årligt. Jeg vil som tidligere sætte et spørgsmålstegn ved, om dette kommer til at holde stik. Jeg mener, at regeringen har overvurderet dette. Vil der ikke i stedet for ske det, at den besparelse, man eventuelt opnår ved gennemførelsen af dette lovforslag, blot får den virkning, at kommunerne får større merudgifter ved, at de bliver tvunget til at yde mere i bistandshjælp, således at der ikke for det offentlige ud fra en samlet betragtning bliver tale om nogen mindreudgift?

Jeg skal derfor meddele, at det konservative folkeparti, fordi der er disse blandede elementer i lovforslaget, vil undlade at stemme til lovforslaget.

Lawaetz (FP):

De to foregående ordførere har gjort opmærksom på, at der både er skidt og kanel i dette lovforslag. Jeg bliver nødt til at nævne – jeg har gjort det før – at arbejdsministeren igen udviser verdensmesterskab i at blande sådanne lovforslag sammen. Altså, det kan være en elskværdig kritik. Det kan også være ros for stor politisk sans, idet man her næsten har indtrykket af, at arbejdsministeren, når han er i tvivl om nogle ting – han skal jo også have sin egen gruppe til at gå med på det – tager en høj hat og putter plusser og minusser i den, så han har et lille plus tilovers, og så kommer det ned i salen. Og dér har arbejdsministeren jo en fordel fremfor alle andre partier: han ved, når han kommer herved, at i hvert fald hans eget parti står bag.

Derfor må jeg måske tillade mig at sige, at det bliver sværere for arbejdsministeren, når han skal ud og forklare det, som visse mennesker vil kalde minusser, f. eks. et års medlemskab af et fagforbund. En måned skal det f. eks. vare, inden de uddannede kan få understøttelse. Det får arbejdsministeren meget sværere ved at forklare end vi andre.

[Lawaetz]

Det var interessant, at venstre og konservative undlader at stemme. Det er også den nemmeste måde at komme ud af det på. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at man oplever aldrig, at fremskridtspartiet ikke tager stilling til en sag. I dette tilfælde har vi fået et enkelt plus mere op af hatten, så jeg vil gerne bekendtgøre, at fremskridtspartiet vil stemme for forslaget.

Plusserne – f. eks. blødgørelse af faggrænserne – anser vi for noget væsentligt. Vi anser det også for væsentligt, at der spares, selv om jeg kan tilslutte mig fru Grethe Fenger Møller i, at man måske ikke kan stole på arbejdsministerens beregninger angående de 700 mill. kr. Der er nok nogle, der i stedet skal hente deres penge på bistandskontoret. Men i alle tilfælde er det en besparelse.

Endelig taltaler det os, at arbejdsministeren, efter at vi havde fremsat vores eget selvstændige forslag om ophævelse af § 85 a, puttede det med ind i blandingen. Jeg vil gerne sige, at det er sådan set på sin plads, at vi får det vedtaget i en fart, hvis vi skal forhindre, at virksomhederne skal ud og afskedige folk den 16. december.

Kort og godt, vi har fundet et enkelt plus mere, og fremskridtspartiet stemmer for lovforslaget.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal naturligvis ikke starte med at sige til lykke til socialdemokratiet, fordi fremskridtspartiet stemmer for dette lovforslag, det vil jeg undlade.

Socialistisk folkeparti kan ikke stemme for dette lovforslag som helhed. Der er punkter i det, ganske vist, som vi kunne have stemt for, f. eks. en forbedring af feriedagpengene for dem, der har været på kurser. Vi kunne i givet fald også have stemt for en opblødning af § 85 a og en bedre regulering, selv om den regulering, der står i forslaget, ikke er en forbedring i forhold til det, man havde før decemberpakken.

Men når vi så ser på resten af forslaget, må vi sige, at vi ikke kan stemme for det. For det første drejer det sig jo om at få så mange unge som muligt til at gå på bistandshjælp i stedet for at komme ind i A-kassesystemet. Jeg skal med det samme sige, at det er ikke, fordi vi synes, at det er paradis at komme ind i A-kassesystemet, vi så aller-

helst, at der var arbejde til de unge mennesker; men når der nu ikke er det, vil vi fastholde, at det er det bedste for dem at komme i fagforening, komme ind under arbejdsformidlingssystemet, hvor de kan få råd og vejledning, og hvor de kan lære nogle ting. Det kan de ikke på bistandskontoret. Det er der simpelt hen ikke tid til og heller ikke kræfter til på bistandskontoret. Mange af socialrådgiverne er ved at bryde sammen, fordi de i forvejen har meget at se til.

Vi har fået nedstemt alle vores ændringsforslag, som gik på at forbedre forslaget, sådan at vi kunne have kommet til at stemme om de ting, som vi godt kunne gå ind for. Det er ikke lykkedes for os. Vi har fået afvist også de af vores ændringsforslag, som gik på, at børnepasningscirkulærets bestemmelser skulle ophæves, til trods for at flertallet herinde har pålagt kommunerne sparerammer, som faktisk betyder, at de ikke er i stand til at opfylde de krav om daginstitutioner, som man rettelig kunne stille til dem.

Jeg vil have lov til at sige, at når flertallet om nogle minutter har vedtaget lovforslaget, har flertallet føjet spot til skade for de unge, som samfundet ikke kan byde fornuftig beskæftigelse. De vil med rette kunne sige: hvad skylder vi egentlig jer? Da vi kom ud fra uddannelsesstederne eller fra militær og civil værnepligt, hvad tilbød I os da? I tilbød os for det første lediggang, og for det andet sendte I os på bistandsloven, fordi I kunne se, at med den politik, I førte, ville der blive alt for mange af os, og det ville blive for dyrt at have os på A-kassen. Derfor bliver vi sendt på bistandskontoret. Hvordan tror nogen herinde, at ungdommen vil lære fællesskab og solidaritet, det, som fagbevægelsen bygger på, når man sender dem væk fra fagbevægelsen og arbejdsformidlingssystemet og over på social bistand? Jeg må spørge, hvor mange, tror man herinde, vil blive hængende i det bistandssystem, der lige akkurat sørger for, at man har til dagen og vejen. Ungdommen, især de dårligst stillede, er efter min mening meget ramt af det, og derfor kan vi naturligvis ikke stemme for lovforslaget, men agter at stemme imod.

Kurt Hansen (VS):

Arbejdsministeren har flere gange fremhævet, at dette forslag var et afbalanceret for-

[Kurt Hansen]

slag, der havde til hensigt at sikre, at reelt arbejdsløse fik udbetalt arbejdsløshedsdagpenge. Vi opfatter det som et forsøg på at smyge sig udenom, på at dække over, hvad dette forslag egentlig skal tjene til. Indholdet i forslaget er for os at se ganske klart. Det er et decideret nedskæringsforslag. Det gælder om at få ramt de arbejdsløse generelt med hensyn til dagpengesatserne, og det gælder især om at ramme arbejderungdommen ikke mindst ved indførelsen af den 1 månedes karenstid og ændringen fra de seks til de tolv måneder. Vi mener, at det er et stykke klassepolitik vendt mod arbejderklassen, som arbejdsministeren og regeringen her har begået. Arbejdsministeren har overhovedet ikke forsøgt at dæmme op mod misbruget af dagpengene med dette forslag. Tværtimod åbner dette forslag for et øget misbrug af arbejdsløshedsdagpengene med ophævelsen af § 85 a, som jo ikke alene er arbejdsministerens forslag, men et fælles forslag mellem fremskridtspartiet og socialdemokratiet. Det åbner for, at arbejdsgiverne kan sende folk hjem og på arbejdsløshedsunderstøttelse i forbindelse med højtiderne, når det ud fra nogle økonomiske betragtninger er rentabelt for virksomhederne at lukke i en kortere eller længere tid.

Det kommer ikke til at gå som tidligere, siger arbejdsministeren, for jeg har lavet nogle aftaler med arbejdsmarkedets parter. Mig bekendt er disse aftaler i hvert fald ikke på skrift, vi har ikke set nogen af dem i arbejdsmarkedsudvalget. Nej, siger arbejdsministeren, det gør heller ikke noget, for han har sine garantier og forsikringer, for nu har lønarbejderne i forbindelse med det seneste overenskomstindgreb fået en ekstra uges ferie, og den kan arbejdsgiverne jo bare frit disponere over og lægge i forbindelse med disse højtider og sende dem hjem. Jeg behøver vist ikke at minde den socialdemokratiske arbejdsminister om, at den stærkeste modstand af lige netop den paragraf i ferieloven, der giver adgang til, at arbejdsgiverne kan lægge lønarbejdernes ferier, når det passer arbejdsgiverne, var den daværende socialdemokratiske arbejdsminister, hr. Erling Dinesen, der kaldte bestemmelsen grov og uanstændig og sagde, at den var i strid med ILO-konventioner osv. Det er denne bestemmelse, som arbejdsministeren nu har lavet aftaler med arbejdsgiverne om, at de

skal bare bruge den og sende folk på ferie. Forslaget betyder, at det bliver væsentligt sværere for de unge at få en fast tilknytning til arbejdsmarkedet og fagforeningerne. Jeg vil ikke påstå, at arbejdsministerens målsætning er at sende de unge tilbage til gadehjørnerne, men det bliver unægtelig konsekvensen af dette forslag.

Den såkaldte smidiggørelse af arbejdsformidlingen handler jo i al sin enkelthed om, at det skal være nemmere for arbejdsformidlingen at tvangsforflytte folk fra ét fagligt område til et andet. Det kan jo bruges til at undergrave overenskomstforhold, undergrave arbejdskraftens kvalifikationer og tvinge folk til at arbejde på dårligere lønvilkår end dem, de kunne have opnået inden for det faglige område, de skal tvangsforflyttes fra, hvis de havde kunnet få arbejde dér.

Så er vi henne ved beregningsgrundlaget. Dér gjorde hr. Hans Jørgen Holm sig jo skyldig i en kæmpemisforståelse; hvis ikke, beder jeg om nogle uddybende kommentarer til påstanden om, at den nye reguleringsform vil udvikle dagpengesatserne stærkere end den, som den socialdemokratiske regering selv fjernede i december måned. Jeg ved ikke, om det er ordret citeret, men substansen er i hvert fald korrekt gengivet i, hvad hr. Hans Jørgen Holm sagde. Jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Hans Jørgen Holm om, hvordan han dog kan stå og sige sådan noget, når vi sort på hvidt i arbejdsmarkedsudvalget har fået papirer, der med al ønskelig tydelighed dokumenterer, at hvis lønudviklingen bliver på ca. 10 pct. om året de næste 5 år, og hvis der bliver udbetalt 3 dyrtidsportioner i 1981 og 2 dyrtidsportioner i hvert af de følgende 4 år, vil besparelsen alene på reguleringsgrundlaget andrage omkring ca. 3 mia kr. Jeg gad godt vide, hvordan hr. Hans Jørgen Holm kan komme frem til, at den reguleringsform, der nu bliver indført, vil udvikle dagpengesatserne stærkere end det, der var gældende sidste år. Må jeg bede om en forklaring, hr. Hans Jørgen Holm!

Jeg skal undlade ved tredjebehandlingen at bede arbejdsministeren om at bekræfte, at jeg har ret i den fremstilling, jeg giver med udgangspunkt i dette regneeksempel. Det har vi fået sort på hvidt, så det behøver jeg ikke. Når arbejdsministeren foretrækker at være tavs om disse problemstillinger, er der ingen grund til at bore videre i det.

[Kurt Hansen]

Men jeg vil godt spørge arbejdsministeren: hvad var målsætningen for besparelserne på beregningsgrundlaget? Hvad er det for nogle målsætninger, man har lagt frem over for forligspartierne? Hvad for nogle interne papirer har man fået dér? Ja, nu kan I jo lige snakke om det, I to, og se, om I kan få justeret tallene, så arbejdsministeren kan komme herop bagefter og forklare, hvad målsætningen var for omlægningen af beregningsgrundlaget. Hvor meget skulle der egentlig spares?

Man må jo nok sige, at statsministeren i sin åbningstale var verdensmester i at vildlede, da han udtrykte, at regeringen ikke vil være med til yderligere forringelser af arbejdsløshedsloven. Det sagde statsministeren sp. 15 (Folketingstidende 1980/81). Her er der altså tale om, ud fra nogle aldeles realistiske forudsætninger, at det bliver en besparelse på omkring 3 mia kr. over en 5-årig periode. Jeg håber, arbejdsministeren vil redegøre her for de målsætninger, der var for besparelserne på beregningsgrundlaget, og hvad det er, han har fortalt forligspartierne i denne forbindelse.

Til allersidst et lille hjertesuk. Nu drejer det sig jo »kun« om, at man med dette lovforslag over en 5-årig periode lægger op til at skulle spare omkring en 5-6 mia kr. på arbejdsløshedsloven. Det er jo ikke noget, der har interesseret en ret stor del af pressen syndertiligt. Tværtimod har der nærmest været en larmende tavshed omkring disse forhold, som man fra den store del af pressens side åbenbart ikke har syntes var særlig interessant at beskæftige sig med, det er jo også bare et overgreb imod de 150.000 arbejdsløse, der findes. Men man må undre sig, og man må tage sig til hovedet over den kæmpemæssige proportionsforvriddning, når man så, hvilken hurlumhej der var, og hvordan pressen var på stikkerne, dengang folketinget pålagde landbruget at betale bare en lille del af sin devalueringsevinst tilbage.

Mølgaard (DR):

Der er, når man tager mikroskopet frem, en smule forbedring af arbejdsformidlings- og arbejdsløshedslovgivningen efter vedtagelsen af det lovforslag, vi har til behandling. Det gælder i henseende til mobilitetsfremme på arbejdsmarkedet, men det er småtterier.

Det yderligere gode, det i og for sig er, at det offentlige finanser rammes lidt lempeligere med lovforslaget end ved gældende lov, det finansieres på en urimelig måde gennem vilkårlighed i nedskæringerne og uretfærdighed over for unge. Det kan retsforbundets gruppe ikke støtte.

I det hele må forslaget efter retsforbundets opfattelse betegnes som et tilbageskridt, hvilket for så vidt illustreres udmærket ved til slutningen fra fremskridtspartiet. Retsforbundet vil stemme imod.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg skal sige til hr. Hans Jørgen Holm, at det er rigtigt, at jeg ikke har kunnet dokumentere min vurdering af, at der ikke er den entydige sammenhæng mellem en automatisk taktregulering af dagpengesatsen, den højeste dagpengesats, og lønudviklingen på arbejdsmarkedet. Min opfattelse går som bekendt ud på, at det ikke har nogen særlig betydning.

Omvendt må jeg altså også sige til hr. Hans Jørgen Holm og til fru Grethe Fenger Møller, at der kan heller ikke føres sandhedsbevis for deres påstand. Man kan alene prøve at sandsynliggøre sin vurdering. Det er det, jeg har forsøgt at gøre over for arbejdsmarkedsudvalget.

Må jeg i øvrigt til fru Grethe Fenger Møller sige, at fru Grethe Fenger Møller taler om lovgivning med tilbagevirkende kraft. Jeg mener ikke, at den lov, vi nu vedtager, har tilbagevirkende kraft. Tværtimod vil der være tale om en overordentlig lang overgangsordning, idet alle, der var medlemmer af arbejdsløsheds-kassen, da loven blev fremsat, forsat kun skal opfylde 6 måneders kravet.

Så rejste fru Grethe Fenger Møller og i øvrigt også fru Lilli Gyldenkilde problemet om forholdet til kommunerne. Det er rigtigt, som fru Grethe Fenger Møller siger, og som også fru Lilli Gyldenkilde siger, at følgen, isoleret betragtet, af at forlænge den medlems-tid, man skal have haft i en arbejdsløsheds-kasse, før man er dagpengeberettiget, selvfølgelig vil give visse merudgifter på kommunernes budgetter til bistandshjælp. Socialministeriet har skønnet 200 mill. kr. fordelt med 100 mill. kr. til staten og 100 mill. kr. til kommunerne. Kommunernes egen vurdering ligger lidt over dette, men det

[Arbejdsministeren]

er der jo ikke noget at sige til. Kommunerne skal jo nu ind i en byrdefordelingsforhandling med staten, og det er klart, at det jo også er et forhandlingsspørgsmål.

Jeg vil dog gerne gentage én ting. Da vi for kun 4 år siden gik fra 12 måneder til 6 måneder, også i en meget anstrengt beskæftigelsessituation, var der ikke én eneste kommune i landet, der hævdede, at de havde fået i hundredvis af millioner af kroner i besparelse ved, at man gjorde det dengang. Da hævdede kommunerne ikke, at de skulle have nedsat bloktilskuddene med henvisning til, at vi nu havde forbedret medlemstiden i ordningen. Derfor kan det måske virke lidt overraskende, at nu, hvor vi blot tilbagefører ordningen til, hvad den var for 4 år siden, er der pludselig tale om vældige merudgifter.

Jeg tror, man overvurderer merudgifterne, men jeg vil selvfølgelig ikke bestride, at der er merudgifter. Det, jeg imidlertid vil sige både til fru Lilli Gyldenkilde og til fru Grethe Fenger Møller, og som jeg synes det er meget vigtigt at få sagt til folketinget, er, at vi vil lægge vægt på i de kommende 2-3 måneder sammen med kommunerne at finde frem til egnede beskæftigelsesinitiativer, der kan sættes i gang ud over det, kommunerne har i gang i øjeblikket. Vi vil give kommunerne en mulighed for også med støtte fra staten, hvis vi ellers kan finde den rigtige form, virkelig at sætte noget aktivt i gang fremfor kun at bruge store udgifter til passiv hjælp henholdsvis over bistandsloven og arbejdsløshedsloven. Og det må da for os alle være hovedsagen; det er i hvert fald hovedsagen for regeringen.

Så skal jeg sige til hr. Lawaetz, at hr. Lawaetz har desværre taget fejl af forslaget. Jeg vil gerne sige det til hr. Lawaetz' og til fremskridtspartiets overvejelse, at dette forslag er et absolut positivt og fornuftigt gennemtænkt og afbalanceret forslag, og da hr. Lawaetz jo altid stemmer imod den slags forslag, synes jeg, han også kan gøre det med god samvittighed i dag.

Der er jo i hvert fald ikke megen sammenhæng i, set ud fra mit synspunkt, at man for få dage siden foreslog i folketinget, og som vi havde en langvarig debat om, at man skulle nedlægge dagpengesystem og forsikringsystem, nedlægge efterlønnen, udleje de arbejdsløse hver morgen kl. 7 og ordne de sociale problemer på den måde, og så i dag

stemme ja til et lovforslag, der betyder regulering af dagpengene i overensstemmelse med prisudvikling og lønudvikling og sikrer en egentlig feriedagpengeordning på arbejdsmarkedet.

Jeg skal slutte med at gøre en enkelt bemærkning til fru Lilli Gyldenkilde og hr. Kurt Hansen. Hr. Kurt Hansen var sin vane tro den, der svang sig højest op. Jeg vil bare citere et enkelt udtryk: dette forslag, sagde hr. Kurt Hansen, var klassekamp vendt ikke mindst mod arbejderklassens unge. Er det ikke lidt overraskende for hr. Kurt Hansen, at et enigt repræsentantskab i Arbejdsløhedskassernes Samvirke, de faglige organisationer, som selv er valgt til at have og har haft med disse spørgsmål at gøre, er gået ind for forslaget, og at Landsorganisationen og de store faglige organisationer også har gjort det? Er det så ikke lidt unuanceret at tale om klassekamp vendt mod arbejderklassens unge? Man kan være enig eller uenig i forslaget, men jeg synes, den form for argumentation ingen steder hører hjemme.

Hr. Kurt Hansen siger, at nu sender vi ungdommen tilbage til gadehjørnerne. Det gør vi jo ikke, hr. Kurt Hansen. Det, vi taler om her, er, om hjælpen skal komme via arbejdsløshedsdagpenge eller via bistandsloven i en kort overgangsperiode. Det, der vel må være hovedsagen, må være at sætte de unge i gang med noget aktivt, og det er i den retning, regeringen vil arbejde. Jeg kan ikke se, at den anden argumentation har meget på sig.

Må jeg til slut takke de partier, som støtter forslaget, og som vil sikre dets vedtagelse.

Lawaetz (FP):

Det er jo åbenbart en vane, at ligegyldigt hvad fremskridtspartiet stemmer for, er det forkert. Når man klart og tydeligt gør rede for, at man mener, der er et par småplusser mere, end der er minusser, og stemmer for det, så er det også forkert. Men der er én væsentlig forskel på arbejdsministerens lovforslag nr. L 42 og vort forslag om § 75. § 75 har det sigte at få alle i arbejde, og det vil jeg ikke just sige at lovforslag nr. L 42 kommer til at medvirke til, hvis vi endelig skal til at diskutere det.

Her går en meget stor del af loven ud på at bedre forholdene for de arbejdsløse, og

[Lawaetz]

det er jo ikke just det samme, vi tilsigter. Vi tilsigter ikke at have arbejdsløse, men at få mennesker til at arbejde, fordi vi tror, det er sundere. Så dér kan jeg ikke blive enig med arbejdsministeren. Han siger, at vi skal for alt i verden sikre, at understøttelsen følger med op, vi skal sikre, at den arbejdsløse har fire ugers ferie, hvor de, der bestiller noget, kun må have tre ugers samlet ferie. Jeg vil slet ikke starte en debat, men jeg vil pege på den væsensforskel, der er. I vores tankegang er sigtet at få folk i arbejde.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det, der kalder mig herop, er arbejdsministerens bemærkninger om, hvad kommunerne siger, nu da de protesterer mod, for det første at de ikke har været involveret på nogen som helst måde i forhandlingerne om dette, og for det andet om, hvor meget der nu bliver lagt af byrder over på kommunerne. Det er jo rigtigt, som arbejdsministeren siger, at der er en forskel på, hvorledes ministeren og hvordan kommunerne har opfattet at det vil komme til at gå. Men jeg mener nu ikke, man kan sige, at der kun er tale om en lille difference.

Vi har i dag fået et brev underskrevet af Torben Simonsen, som påstår, at det i 1982 vil betyde en yderligere udgift for kommunen på 300 mill. kr. Ministeren ryster på hovedet, men det brev har vi altså fået via kommunaludvalget i dag.

Ministeren siger også, at det var da underligt, at dengang man lavede det om modsat for nogle år siden, protesterede kommunerne ikke og ville ikke have mindre i byrdefordeling, men den diskussion skal jeg ikke kaste mig ud i. Det, der står fast, er, at der bliver tale om yderligere penge over bistandsloven, det er vi alle enige om. Vi kan så være uenige om, hvor meget og hvor lidt, men det vil altså rent faktisk sige, at vi ikke kan være uenige i, at vi smider en masse unge mennesker over på bistandsloven. Det er det værst tænkelige, vi kan gøre.

Ministeren siger, at i den kommende tid vil der blive tale om, at man vil forsøge at sætte så megen beskæftigelse i gang som overhovedet muligt. Det er jo udnærket, hr. minister, men så spørger jeg: hvorfor i alverden har man så lavet denne rækkefølge? For rækkefølgen svarer jo til, at man slår en

mand ihjel og forsøger at puste liv i ham igen bagefter. Det er en dårlig rækkefølge. I skulle have kommet med dette forslag noget før, så vi kunne have fået de unge i arbejde, fremfor at vi nu skal have dem over på bistandsloven og så muligvis i arbejde bagefter.

Det sidste, jeg vil kommentere, er ministerens ord, som nogenlunde ordret var, at det er da mærkeligt, at LO har kunnet bakke op om disse forslag. Til det vil jeg sige: ja, det er mærkeligt.

Kurt Hansen (VS):

I mit første indlæg bad jeg arbejdsministeren om at forklare, hvad det var for nogle målsætninger, regeringen havde omkring besparelserne som følge af indførelsen af det nye beregningsgrundlag, hvis det ses i forhold til, hvad der var gældende indtil januar måned i år. Jeg vil fortsat godt fastholde det spørgsmål og bede arbejdsministeren om at give en uddybning, så vi kan få at vide, hvad det er for nogle målsætninger, man har. Vi ved, at der vil blive besparelser, vi ved, at de vil blive store, men i hvilken størrelsesorden har ministeren selv forestillet sig at disse besparelser bliver?

Så må jeg sige, jeg egentlig ikke er overrasket over, at fagtoppen har sagt ja til dette, ikke mindst når man har set, hvad det er, fagtoppen har accepteret under socialdemokratiske regeringer: det ene asociale indkomstpolitiske forlig efter det andet, det ene overenskomstindgreb efter det andet, den ene gang dyrtidsrøveri efter det andet. Men det kunne måske overraske arbejdsministeren, at der har været en massiv proteststrøm fra arbejdsløshedsudvalg, fra fagforeninger, fra klubber, fra unge i arbejde, fra en meget stor del af fagbevægelsens aktive medlemmer, som ikke accepterer den kapitalistiske logik, som LO-toppen tilsyneladende og som arbejdsministeren tilsyneladende gør, der går ud på, at når vi er i den situation, som vi er, så må vi skære ned.

I forbindelse med spørgsmålet om, at man skal give en aktiv hjælp i stedet for at udbetale arbejdsløshedsunderstøttelse, er jeg helt enig i, hvad fru Lilli Gyldenkilde sagde. Det er da en mærkelig bagvendt form at begynde med at beskære arbejdsløshedsdagpengene for en meget stor gruppe unge og så sige, at de penge bruger vi til nogle beskæftigelses-

[Kurt Hansen]

foranstaltninger, hvor vi om disse i øvrigt kan læse ud af de besvarelser, som ministeren har givet til arbejdsmarkedsudvalget, at der er stor fare for, at den løn, som unge, der deltager på beskæftigelsesprojekter, kan få, vil blive beskåret. Jeg ved godt, der fortsat er forhandlinger, men der er en stor fare for, at de unge ikke får det, der er den overenskomstsmæssige løn inden for området.

Hermed sluttede forhandlingen.

(Uro på tilhørerpladserne og nedkastning af papirer).

Formanden:

Jeg beder om, at vi tømmer hele den ene tilhørerloge, og jeg beder medlemmerne om at lade de nedkastede papirer ligge på gulvet, så vi kan få afstemningen i ro.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 80 stemmer mod 16; 32 stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Vi går videre med de sidste 5 sager på dagsordenen, men jeg beder om, at der fra betjentkorpsets side samtidig bliver sørget for, at salen bliver renset.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus.

(Lovforslag nr. L 70. Fremsat 11/11 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Nørgaard Sørensen (S):

Dette forslag om ændring af gymnasieloven sigter på at give ministeriet hjemmel til at fastsætte regler om regulering af adgangen til pædagogikum, eventuelt generelt, eventuelt for enkelte fag.

Forslaget er begrundet i, at det stærkt stigende antal kandidater sammenholdt med det faldende udbud af lærerstillinger i gymnasiet kun kan give frygt for en stigende arbejdsløshed. Der er selvfølgelig fornuft i, at ministeriet får mulighed for at foretage en økonomisk styring på dette område; en sådan mulighed eksisterer ikke i gældende lovgivning.

Imidlertid sætter dette forslag samt de dårlige beskæftigelsesudsigter for kandidater til gymnasierne spørgsmålstejn ved kandidaternes fremtidige muligheder for at få arbejde. Det er selvfølgelig uheldigt og tillige bekesteligt at uddanne et så stort antal kandidater, at man med sikkerhed kan forudsige arbejdsløshed for en stor del af dem.

I bemærkningerne til lovforslagets pkt. 4 siges det, at man overvejer ændringer i uddannelsernes struktur, så der i et vist omfang kan indvælges uddannelseselementer, der sigter på utraditionelle funktioner. Det skulle altså være med henblik på at mindske arbejdsløsheden. Det siges, at ministeriet arbejder videre med sådanne overvejelser.

Jeg vil gerne spørge undervisningsministeren, om det på nuværende tidspunkt er muligt at skønne, hvornår disse overvejelser kan være nået så langt, at der kan fremsættes konkrete forslag.

I øvrigt vil jeg gerne give tilslutning til forslaget.

Bertel Haarder (V):

Tilslutning.

Eva Møller (KF):

Jeg skal indledningsvis sige, at vi i det konservative folkeparti normalt ikke er glade for bemyndigelseslove. Vi har mange tilfælde, hvor sporene skræmmer. I det foreliggende tilfælde har vi imidlertid under hensyntagen til, at besparelser overalt i samfundet er nødvendige, besluttet os til at give undervisningsministeren den ønskede bemyndigelse, selv om vi finder, at det er et alt for sent tidspunkt i studiet at indføre adgangsbegrænsning på. Skal der være adgangsbegrænsning, hvilket vi principielt er imod, er det dog både af menneskelige og af økonomiske grunde rimeligere, at dette sker i begyndelsen af studiet, og jeg skal her gøre opmærksom på, at vi så foretrækker en stop-